

ПАР

ПАР — країна субрегіону Південної Африки, розташована на крайньому півдні материка. Площа — 1,2 млн кв. км, населення — 57 млн осіб.

Столиць є три: Преторія (адміністративна), Кейптаун (законодавча), Блумфонтейн (судова).

Це парламентська республіка, країна «Великої двадцятки»:

ВВП — \$ 370 млрд (2020 р.), ВВП на 1 особу за ПКС 13,6 тис. (країна із середнім рівнем доходу), ІЛР — 0,67.

Чинники, що зумовили місце країни в міжнародному поділі праці:

1. Природно-ресурсний потенціал

- мінеральні ресурси — кам'яне вугілля (9 місце), уранові руди (9 %), залізні, марганцеві (29 %), хромові, мідні, нікелеві, сурм'яні та інші руди, золото (40 %), платина, алмази);
- земельні угіддя (рілля — 10 %, пасовища — 70 %, ліси — 7,5 %);
- агрокліматичні ресурси;
- водні ресурси Замбезі, Лімпопо;
- природні рекреаційні ресурси та ресурси Океану.

2. Працересурсний і споживчий потенціал

- 57 млн споживачів товарів і послуг;
- природний приріст додатний: чисельність споживачів і робочої сили збільшується щороку приблизно на 1,2 %;
- населення ПАР молоде (середній вік становить 27 років);
- рівень кваліфікації суттєво коливається, як і заробітна плата — від 200 до 1200 доларів на місяць;
- східні райони, зокрема територія навколо Преторії, густо заселені, а західна частина країни — малолюдна й менш освоєна;
- рівень урбанізації — 64 %; світовими містами визнано Йоганнесбург, Кейптаун, Дурбан, Порт-Елізабет, Преторію.

3. Економіко-географічний та стратегічно геополітичний потенціали

- окраїнне розташування;
- віддаленість від «центрів сили» в геополітичному просторі;
- менш економічно розвинуті країни-сусіди — Намібія, Ботсвана, Зімбабве, Мозамбік, а також Лесото, Есватіні;
- 2800 км берегової лінії Атлантичного й Індійського океанів;
- країна напівпериферії, достатньо впливова в сучасному світі.

4. Історичний і політичний потенціали

- скасування апартеїду під тиском ООН у 1994 році спричинило розвиток нової національної ідентичності і нової політики в країні;
- багато висококваліфікованих білих робітників емігрувало через невдоволення політичною ситуацією, злочинністю, зниженням рівня життя;
- відчутна нестача кваліфікованих працівників, передусім у сферах охорони здоров'я та технологій;
- неузгоджена інвестиційна політика з «Політикою економічного посилення чорношкірих» (інвестора відлякує необхідність на його підприємстві забезпечити, наприклад, таку норму закону: 80 % персоналу — чорношкірі).

Сучасній структурі економіки притаманне домінування **третинного** сектора економіки (65 % ВВП), проте вагомою є і частка **первинного** сектора — 9 %.

ПАР спеціалізується на видобуванні мінеральних ресурсів.

Основним напрямом освоєння цих природних багатств країни лишається розроблення родовищ алмазів, золота, платини, вугільна, гірничорудна промисловості.

Дві третини видобутих корисних копалин експортують у понад 80 країн світу. Основні причини — великі запаси і невисокі витрати на видобування, пов'язані з геологічними умовами.

Крім того, особливість розташування вугільного басейну на північному сході країни, в районі з великою густотою населення, концентрацією робочої сили з низькою кваліфікацією (тут велика кількість іммігрантів, особливо нелегальних, що зголошуються працювати за невелику платню).

ПАР — провідний експортер золота, алмазів і платини. Видобування руд чорних і кольорових металів нині більше зорієнтоване на внутрішній

ринок, на виготовлення товарів з більшою доданою вартістю — металів і сплавів.

У сільському господарстві залучено менше 5 % робочої сили. Домінує тваринництво — розведення овець і кіз. За межами країни добре відома південноафриканська мохерова вовна.

На внутрішній ринок потрапляють, крім баранини, свинина і м'ясо птиці — курей, страусів. На південному й північному сході сформувалися райони м'ясо-молочного скотарства.

Продуктивність землеробства в ПАР, відповідно до світових стандартів, не висока. Найбільша частка в загальній вартості сільськогосподарської продукції кукурудзи. Помітне місце займає пшениця, вирощуються також овес, жито, ячмінь, сорго.

Експортним товаром є фрукти. З 1655 року вирощуються винні сорти винограду, переважно в радіусі 250 км від Кейптауна. Серед продукції рільництва важливе місце посідають овочі і кормові трави.

Помітна роль на продовольчому ринку країни та в її експорті належить рибальству.

Виробництва **вторинного** сектора економіки сконцентровані переважно в північно-східних районах країни. Тут сформувався найбільший в Африці промисловий район Вітватерсранд.

Вуглевидобування — основа потужної теплоелектроенергетики (ТЕС виробляють 92 % електроенергії, є кілька ГЕС і єдина в Африці АЕС).

Поєднання її з розробленням залізних, марганцевих руд зумовило формування металургійного району з центрами в Преторії, Ньюкаслі та інших містах.

На експорт виробляють сталь, ферохром, феромарганець. Працюють заводи з виробництва міді, хрому, цинку, первинного алюмінію. Джермістон — відомий центр виплавлення золота.

На відміну від Єгипту, нафтопереробні заводи в ПАР працюють на імпорتنій нафті в портах — Дурбані, Кейптауні. Хімічні заводи орієнтовані на внутрішній ринок пластмас, добрив і медикаментів. ПАР — єдина країна в світі, яка виробляє з вугілля синтетичний бензин і навіть експортує його.

Міжнародна спеціалізація країни як експортера вугілля, рудної сировини, металів зумовила розвиток виробництва обладнання для шахт, рудників, кар'єрів, теплових електростанцій, металургійних і хімічних заводів.

Нині ПАР — регіональний лідер із виробництва автомобілів іноземних брендів, оргтехніки, побутової електротехніки та електроніки.

Експортним є виробництво харчових продуктів — консервованих фруктів і овочів, джемів, соків, вин і рибних консервів.

Третинний сектор — це передусім транспорт, фінансові послуги, туризм і торгівля.

Коли ми говоримо про глобальні міста, то розуміємо осередки передусім фінансових послуг. Фондова біржа Йоганнесбурга є однією з 15 найбільших у світі. П'ять банків ПАР належать до найбільших світових фінансових установ.

Добре налагоджено систему інформаційно-телекомунікаційних послуг. Ринок послуг мобільного зв'язку демонструє високі темпи розвитку.

У ПАР особливу роль виконує морський транспорт. Більшість суден ходять під прапорами інших країн. Із семи морських портів три найбільші — Дурбан, Кейптаун, Порт-Елізабет — приймають океанські судна.

Країна спеціалізується на ремонті морських суден у своїх портах. Аеропортів — сотні. Порівнюючи з Єгиптом, розвинений залізничний транспорт — більше 20 тис. км залізниць. Залізничний, автомобільний та авіаційний транспорт обслуговує великі обсяги внутрішніх перевезень. Розвитку транспортної інфраструктури сприяло проведення в країні у 2010 році Чемпіонату світу з футболу.

Туристів з інших країн у цю віддалену державу приваблює унікальна атмосфера поєднання африканського колориту і європейської культури.

Летять передусім в Кейптаун. Є цікаві тури національними парками, також вражають пляжі на узбережжях океанів. Динамічно розвивається діловий туризм. Щоб відчувати специфіку відпочинку в цій країні, бажано переглянути інформацію про неї на туристичних сайтах, прочитати відгуки.

Рекомендовані джерела

ПАР: 100 цікавих фактів про найпівденнішу країну Африки. Дата звернення: 15.12.2018. URL: <https://ukr.media/world/381202/> (18.04.2021).